

З ЛЮБОВ'Ю ДО ПОЛІССЯ **(Творчий портрет В. Б. Грабовського)**

Про житомирського поета Валентина Болеславовича Грабовського прийнято говорити як про натхненного співця поліського краю. Хоч народився він (10 липня 1937р.) у селі Городнє Краснокутського району на Харківщині, але з 1939 року все своє життя пов'язав з Житомирщиною. Дитинство і юність пройшли у селах Вірівка та Льонівка Ємільчинського району. Там у 1954 році закінчив Велико-яблунецьку середню школу, а в 1957 році – філологічний факультет Житомирського педагогічного інституту. Перейшовши в 1959 році на журналістську роботу, згодом закінчив факультет журналістики (1980 р.). Проба журналістського пера розпочалась у Володарськ-Волинській районній газеті «Колгоспна праця», а з березня 1964 р. по серпень 1986 р. в обласній газеті «Радянська Житомирщина». Майже 10 років працював заступником редактора. В останній час – літературний редактор газети «Народний лікар України». Понад двадцять років очолює Житомирське обласне літоб'єднання ім. Бориса Тена. Лауреат обласних літературних премій ім. М. Шпака та ім. Лесі Українки (Українського фонду культури). Ініціатор створення українсько-польського товариства в Житомирі.

На думку відомого українського поета і літературознавця Степана Крижанівського, «Житомирщина у поезіях Грабовського постає як якась чудова, не відкрита для чужого ока країна зі своєю історією і географією, лісами і озерами, хлібом і каменем, хмелем і самоцвітами. Поет уміє занурюватися у народне життя і видобувати звідти вічну правду і красу». На це вказують самі назви поетичних книг.

Перша книга В. Грабовського «Ключі», що побачила світ у 1965 році у видавництві «Молодь», відзначилася напруженим пошуком молодого автора

власних тем і власного поетичного слова. Ще давала про себе знати «хрущовська відлига», тому основним лейтмотивом поетичної збірки стали хвилюючі роздуми про високе призначення людини, про велич самопожертви заради інших. Поет проявив себе, перш за все, як громадянин і патріот, безмірно закоханий у рідний край та його природу. Одночасно він намагається глибоко осмислити красу і складність життя, розібратися у драматичних історичних процесах епохи.

Друга поетична книга В. Грабовського «Наснилась матері вишня» (видавництво «Радянський письменник». 1968) свідчила не тільки про творче і духовне зростання, а й яскраво продемонструвала ще одну помітну грань його літературного обдарування – проникливий ліризм. Ця збірка народилася під знаком істинної любові до людей, до природи, любові до жінки, яка в творчості поета завжди уособлює найвищу духовність, виступає символом життя.

Вихід у світ кожної нової книги В. Грабовського ставав подією в літературному житті Житомирщини. Читацька громадськість схвально відгукнулася на появу його поетичних збірок «Над Тетеревом» (1973), «Грім-дерево»(1979), «Лісові цимбали» (1982), «Поезії» (1987), «Квітка на камені» (1988), «Передчуття» (1993), «Лесин заповіт», «На цьому березі» (1997).

В останній період творчості автор усе частіше звертається до історичних тем (цикли «Скарги» та «Манускрипти», поезії «Володимир», «Свідчить попіл», «Гайдамацька мати», «Партизанський коваль»). І це не випадково. Адже заглиблюючись в історичне минуле нашого народу, В. Грабовський намагається здійснити проекцію як у день сьогоднішній, так і у день майбутній, у глибині століть відшукати відповіді на болючі запитання сучасності. Його також хвилює проблема екології природи і екологія душі, втрата значною частиною людей важливих морально-етичних орієнтирів (феєрія «Жива криничка або ж Закляття Чорнобога»). Але важливі соціальні проблеми, які знаходять висвітлення у творах поета, не відтісняють на другий план інтимні почуття, не позбавляють його потреби оспівувати красу

любові («Трояндові уста», «Впусти тебе до серця?», «Перший поцілунок», «Ніч, дарована тобою», «Вишенька»).

У 1999 році талант В. Грабовського висвітився двома новими яскравими гранями. По-перше, побачила світ його книга «Загадки житомирських картин», у якій письменник цікаво розповідає про геніальні живописні полотна, представлені в картинній галереї Житомира. «Загадки житомирських картин» – це низка захоплюючих новел та поезій, що знайомлять читачів з історіями створення знаменитих картин, з життям їх творців – всесвітньо відомих майстрів.

По-друге, В. Грабовський, котрий, як виявилось, давно і плідно працював у жанрі поетичного перекладу, вразив громадськість надзвичайно цікавими і точними перекладами українською мовою творів Густава Олізара – видатного польського письменника, мемуаріста, громадського діяча Правобережної України ХІХ століття. Український читач вперше отримав змогу познайомитися з творчим доробком цього відомого літератора. Книга Густава Олізара «Поезії» вийшла до 200-річчя з дня народження письменника, усе життя якого тісно було пов'язане з Житомирщиною. У книзі – 32 вірші мовою оригіналу і стільки ж перекладів, здійснених В. Грабовським.

Поезія В. Грабовського завжди несе на собі печать внутрішнього світу її автора, його життєвий оптимізм, переконаність у торжестві справедливості, в перемозі сил добра над злом. Найчастіше автор звертається до таких літературних жанрів, як ліричний вірш, балада, сонет, елегія, фантазія, наповнюючи їх щирим почуттям та оригінальною образністю. Поета найбільше цікавить і хвилює духовний світ його сучасників, життєві суперечності епохи, проблеми зв'язку між поколінням. А тому В. Грабовський далеко не «легкий» поет, бо ніколи не йшов второваним шляхом у поезії. Звідси мотиви і жанри у нього розмаїті. Поет завжди залишається вірним поліським реаліям. На це вказують чисельні рецензії і відгуки на його поетичний доробок: «З любов'ю до Полісся», «Вірність поліській темі»,

«Бентежні акорди поліського Орфея», «Поліська криниця слова», «На крутизні рідних берегів» та ін.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Антологія молоді поезії України.* – К.: Молодь, 1978. – С. 102-108.
2. *Грабовський В. Наснилась матерів вишня.* – К.: Радянський письменник. – 1968.
3. *Довгий О. Крила і мужність (Думки про поезію 1973 року) // Українська мова і література в школі.* – 1974. – №4. – С. 17-24.
4. *Клименко М. Бачити зором людство // Літературна Україна.* – 1976. – 20 лютого.
5. *Козак В. Долі з неспокоєм // Комсомольська зірка.* – 1975. – 29 жовтня.
6. *Лубківський Р. Ключі до гармонії // Жовтень.* – 1973. – №8. – С. 128-134.
7. *Миценко М. Поступування молодості // Вітчизна.* – 1969. – №1. – С. 201-203.

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Чому В. Грабовського називають «поліським Орфеєм»?
2. Яка тематика основних збірок поета?
3. Які проблеми екології порушує поет у своїх віршах?
4. В чому особливість книги «Загадки житомирських картин»?
5. Вкажіть на своєрідність і оригінальність поета.